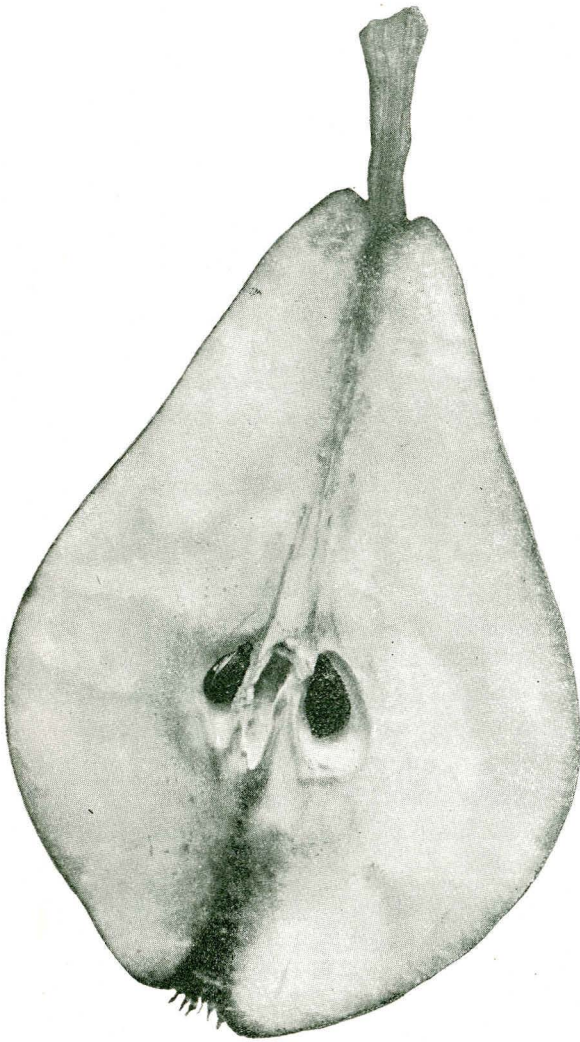

Jan Říha ČESKÉ OVOCE

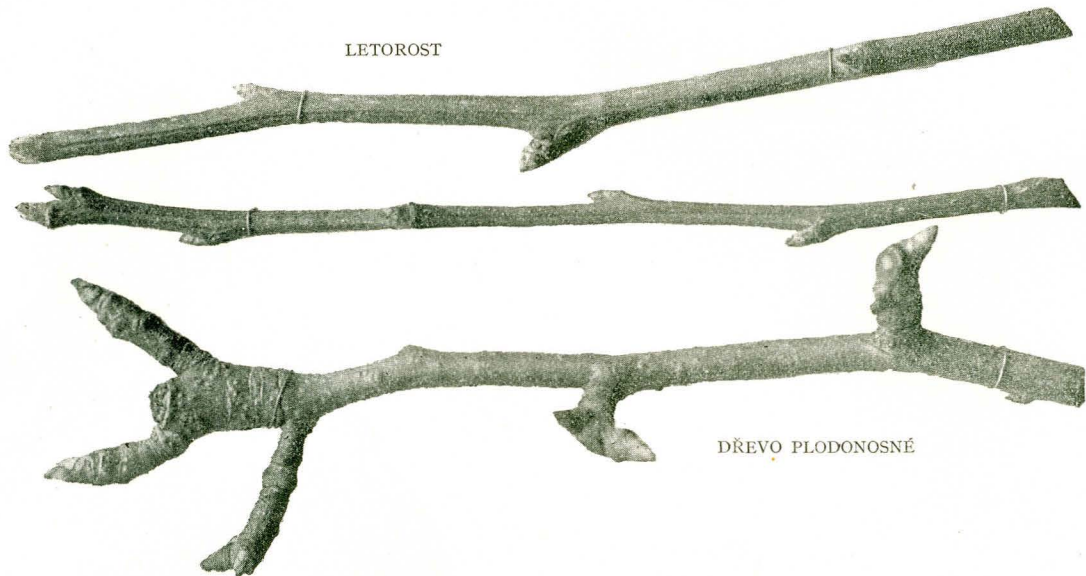
HRUŠKY

Čís. 11.

ANANASKA COURTRAYSKÁ

Říha, Jan. České ovoce (Hrušky), 3. nezměněné vyd. Praha, Čsl. grafická unie, 1937.

DŘEVO PLODONOSNÉ

ANANASKA COURTRAYSKÁ

V okolí města Courtray v Belgii se odedávna pěstuje vynikající ranější hruška, o níž činí zmínku zahradník M. Six, který se as r. 1784 v Courtrayi usadil a nalezl ji tam již rozšířenou, O jejím původu nedopátral se ničeho, i jest to podle všeho, jako mnoho jiných, náhodou někde nalezený druh, a že byl kolem jmenovaného města nejvíce rozšířen, ponecháno jí bylo jméno Ananas de Courtray. Teprve v roce 1853 předložena byla Královské belgické společnosti ovocnické, která ji uznala za hodnu rozšiřování a dále ji doporučila.

Ve starších záznamech nalézáme další poznámku. V Courtrayi dovedou sobě vzácný požitek z této hrušky značně prodloužiti a sice tím způsobem, že již v druhé polovici srpna, ano dříve ještě, protrhávají největší plody a k dozrání ukládají do chladných místností. Probírka tato se opakuje vždy po 7—8 dnech. Tím dosáhnou nenáhlého zrání a nad to poskytují ten způsob ještě tu výhodu, že se sklízejí vesměs pěkné, velké plody, poněvadž se po každé probírce veškerá štáva stromu obrací k menším zbylým plodům, takže i tyto se po krátkém čase slušně vyvinují. Jednoduchého tohoto způsobu se dá upotřebiti při všech, na stromě dozrávajících druzích.

U nás se jí daří dobře, ba mnohem lépe, než některé jiné velmi doporučované odrůdě a patří mezi nevelký počet druhů, jež beze škody snášejí i kruté mrazy. Přes to jest však dosud velmi málo známa, ač zasluhuje největšího rozšíření jak pro výše udanou dobrou vlastnost, tak i pro svoji ranost a výbornou chuť.

Co se týče půdy, běže zavděk každou, pro hrušku způsobilou. Daří se v mělké ornici s podkladem žluté hlíny stejně dobře, jako v půdě jílovité a živné písčité, krní jen v krutém jílu a suchém písku nebo šterku. Nejkrásnějších a nejchutnějších plodů dosáhneme (tak jako u všech jiných) v zahradě, kde se hnojí a zalévá. Roste v jakékoliv poloze, jen když jest poněkud chráněna proti větrům.

Ve školce roste zdravě, ale drobněji než jiné a jest prospěšnější šlechtiti ji v libovolné výšce na zdravou pláňku, a když této není, na jiný bujněji rostoucí druh. Koruna bývá jen prostředně veliká, pěkně do výšky, větve se však sklánějí pod tíhou plodů. Hodí se polokmenem nebo vysokokmenem do souvislých sadů i do domácích zahrad. Šlechtěna na kdouli, na níž se dobře daří, hodí se pro všechny menší tvary a vzrůstá v pěkné Jehlance; pro tvary

větší jest lépe vzíti ji šlechtěnou na plánce. Řez snáší velmi dobře a černá plíseň nebyla u ní doposud pozorována. Rodí velmi záhy, často již ve školce, hojně, stále a tak stejnoměrně, že málokterý rok úplně úhoří.

Rašící letorosty bývají hnědě zelené, vyvinují se slaběji a zůstávají tenké a štíhlé; pod oky jsou mírně prohýbány, zahnědle rezavě žluté a řídce potroušeny špinavě bělavými, podlouhlými tečkami. (Viz obraz.) Silně vyvinutá, spíše dlouhá a špičatá oka bývají na plochých, nepatrně rýhovaných patkách, ke konci letorostu skoro přilehlá, čím dále však víc a více odstálá; spodní z nich mění se nenáhle v plodonosné špičky, později pak v malá, kuželovitá, stříbřitě šupinatá poupata, ze kterýchž vykvétají malé, bílé květy, složené z plátků drobných, navzájem se nedotýkajících, v menších chomáčích.

Zároveň s květy se začínají vyvíjeti nahnědle zelené, vespod jemně ochmýřené listy na červených řapících; později nabývají barvy temně zelené a lesklé a bývají 67—75 mm dlouhé, 41—44 mm široké, dlouze špičaté, na způsob člunku prohnuté, při kraji stejnoměrně pěkně zoubkované nebo pilovité, na řapících 25—30 mm dlouhých, jen někdy opatřených niťovitými palisty. Příplodní listy bývají o něco větší na delších řapících.

Velikost a tvar plodu podmíněny jsou půdou i tvarem stromu. Barevný obraz zhotoven jest podle pěkně vyvinutých plodů s vysokokmene rostoucího v obyčejné zahradní půdě bez zvláštního ošetřování, někdy bývají též o něco větší, dosahující váhy 130 až 150 g. Jinak jest na krcích dobře ošetřovaných, s nichž klidíme plody daleko větší, až 280 g těžké, jak průřezem plodu znázorněno. Oba obrazy činí další popisování tvaru zbytečným a jest jen třeba připojiti, že povrch bývá vždy drobně zhrbolen, což však nijak neškodí ladnosti tvaru.

Zpola nebo zcela otevřený kalich bývá sestaven z ústů dole nesouvislých, úzkých, špičatých, proti sobě skloněných, barvy plodu s přischlými špičkami; umístěn v malé, mělké, perlovitě hrboлатé jamce na více méně úzkém a šikmém temeni plodu.

Dřevnatá, někdy polozdužnělá, často nerovná a hrboлатá, zelená a porezavělá stopka bývá jako vtačena do špičky plodu a někdy k straně přitlačena převyšujícím hrbolem.

Hladká, nepřilíš lesklá, později mastná slupka bývá světle citronově zelená, později jasně žlutá, ve stínu zelenavě prokvetalá, na sluneční straně až bledě zlatožlutá, někdy také lehounce jako žíhaně zardělá a šedivými, na stinné straně hustě poseta zeleně ovroubenými a tím nápadnějšími tečkami; mimo to se nalézá v obkališí i kolem stopky rozstříknutá, jemná a světlá rez. Slabě a příjemně vonná dužnina bývá bělavá, zcela se rozplývající, plná šťávy, chuti slabě, ale libě navinule sladké a velmi jemně okořenělé.

Velice jemnou zrninou obklopený jaderník má osu podle velikosti plodu buď úzce nebo široce dutou a obsahuje ve velkých, jednotlivě šterbinou do osy pootevřených pouzdrech dobře vyvinutá, černá jádra.

Zraje podle panující pohody mezi 1.—20. zářím a dá se udržeti v plné zralosti as 14 dnů V chladnějších polohách zraje poměrně později. Svoji výtečnou chuť a sličnost se staví po bok nejlepším stolním i trzním hruškám a dá se též, není-li úplně dozralá, upotřebiti ke všem hospodářským účelům. Pro vzdálenější dopravu jest příliš jemná a snáší ji jen ve stavu úplně nezralém.

Popisů a posudků se nalézá v literatuře až dosud poskrovnu. Nalézáme ji v seznamu pomologického ústavu v Troji, čís. 8, „Ananasová“ s poznámkou J. Bláhy: Vyrůst polobujný, tvoří široké jehlance, z mládí letorosty silné, počátkem plodnosti tenké. Úrodnost po přesazení na trvalé místo již v pátém roce, potom stálá, měnivě méně a hojně. Zraje v druhé polovici srpna a drží do 15. září, výtečné jakosti, jest velká, krásná a dobrá; plíseň se dosud ani na stromě ani na plodech neobjevila. Místo vyžaduje chráněné, zvláště v době květu, půdu hlubokou, ne příliš těžkou a studenou.

„Handbuch der Obstkunde“, čís. 456, Ananasbirne von Courtray se značkou o o × ! Leroy, čís. 35, P., Ananas de Courtray s označením I. jakosti, kdežto Thomas na str. 71, pod

ŘÍHA, Jan, České ovoce I. Hrušky, 3, nezměněné vyd. Praha: Čsl. grafická unie, 1937.
ANANASKA COURTRAYSKA – *Ananasbirne von Courtray*. – *P. Ananas de Courtray*.